

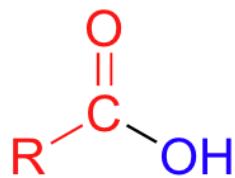
Derivati karboksilnih kiselina

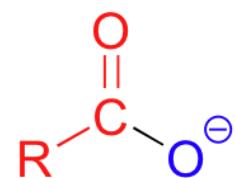

Derivati karboksilnih kiselina

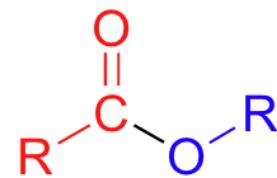
- derivati karboksilnih kiselina nastaju zamjenom $-\text{OH}$ grupe u $-\text{COOH}$ grupi
- derivati kiselina u reakciji s vodom ponovno daju kaboksilne kiseline iz kojih su izvedeni

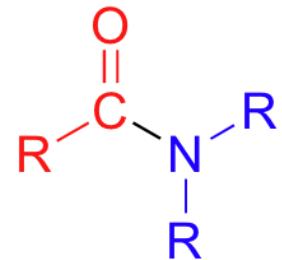
karboksilna
kiselina

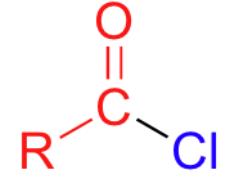
karboksilat

ester

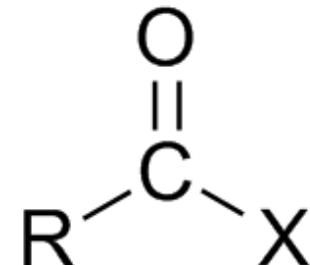
amid

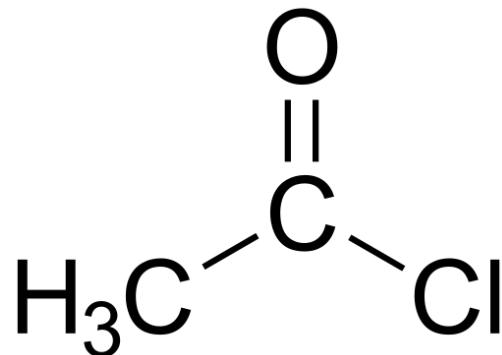
acil-halogenid
(klorid)

Acil-halogenidi

- derivati karboksilnih kiselina u kojima je atom halogenog elementa neposredno vezan za acilnu skupinu
- imena acil-halogenida dobiju se kada se umjesto sufiksa **-ska kiselina** doda sufiks **-oil** i odvojeno crticom doda naziv halogenida

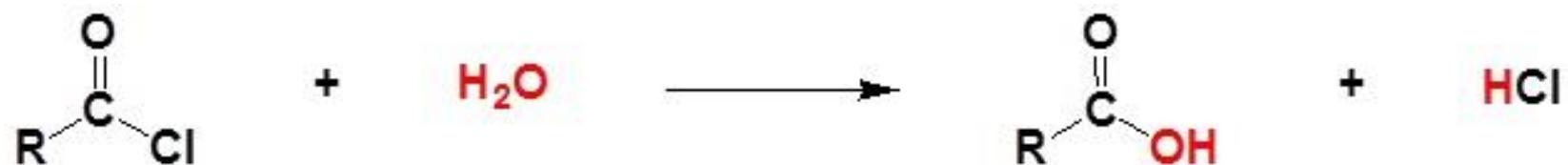
etano**oil-klorid**

acetil-klorid

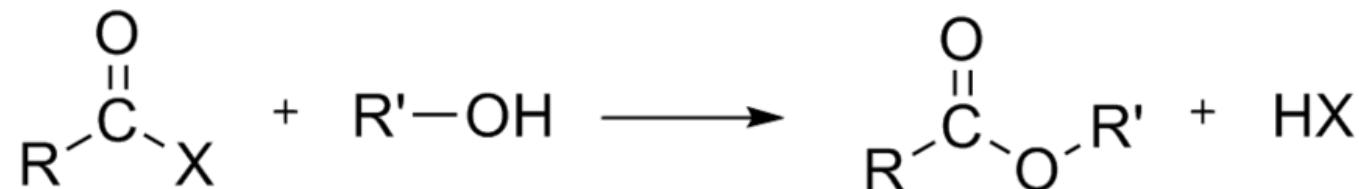

Acil-halogenidi

- vrlo reaktivni spojevi koji se koriste u organskoj sintezi
- u reakciji s vodom daju karboksilne kiseline

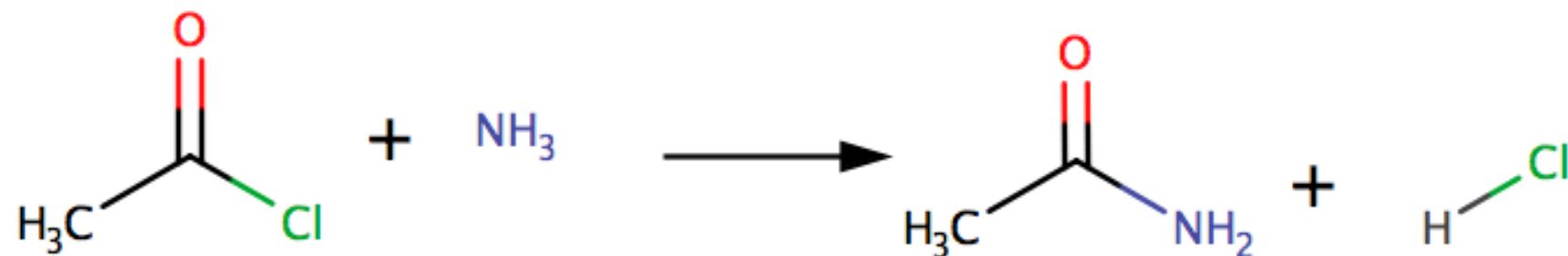
- s alkoholima daju estere

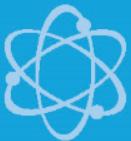

Acil-halogenidi

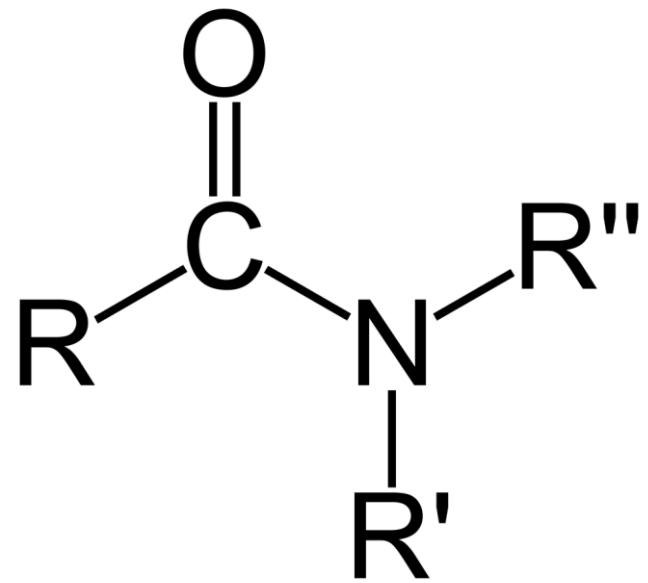
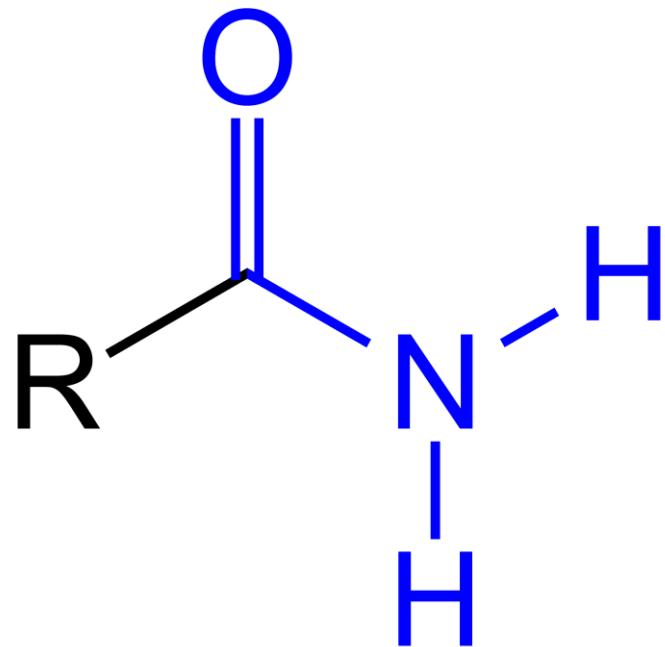
- u reakciji s amonijakom nastaju amidi

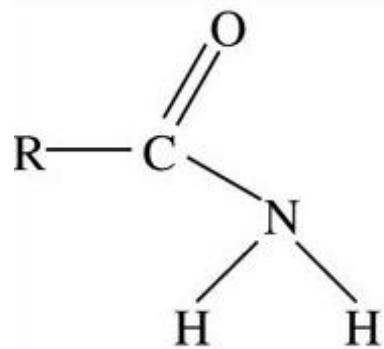
Amidi

- nastaju zamjenom –OH iz karboksilne grupe amino grupom

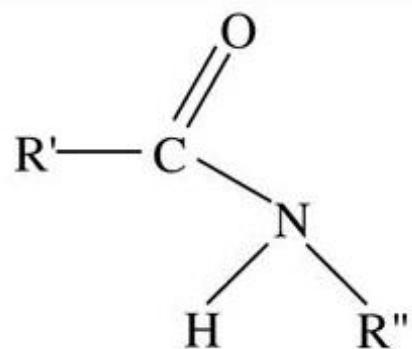

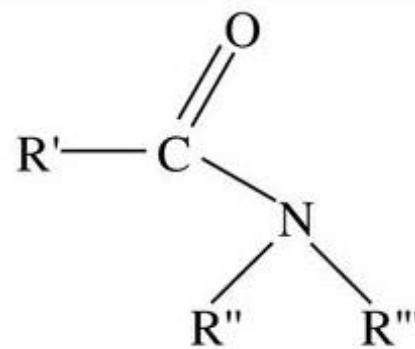
Podjela amida

PRIMARNI

SEKUNDARNI

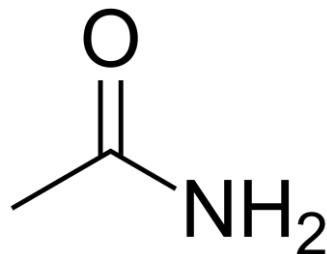

TERCIJARNI

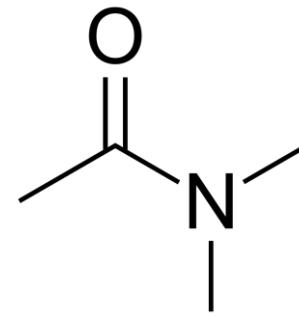

Nomenklatura amida

- amidi karboksilnih kiselina dobivaju sustavna imena tako da se u imenima odgovarajućih karboksilnih kiselina sufiks **–ska kiselina** zamijeni sufiksom **–amid**
- prefiksi **N-** i **N,N-** stavljaju se u nazivima sekundarnih i tercijarnih amida ispred supstituenata (R) koji su vezani na **dušikov atom**

etan**amid**
acet**amid**

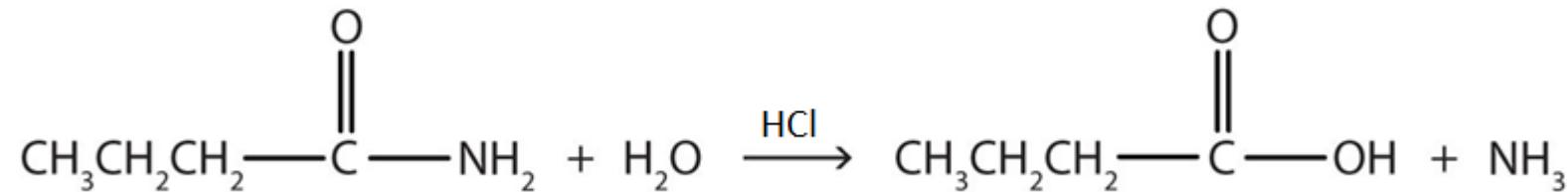

N,N-dimetiletan**amid**
N,N-dimetilacet**amid**

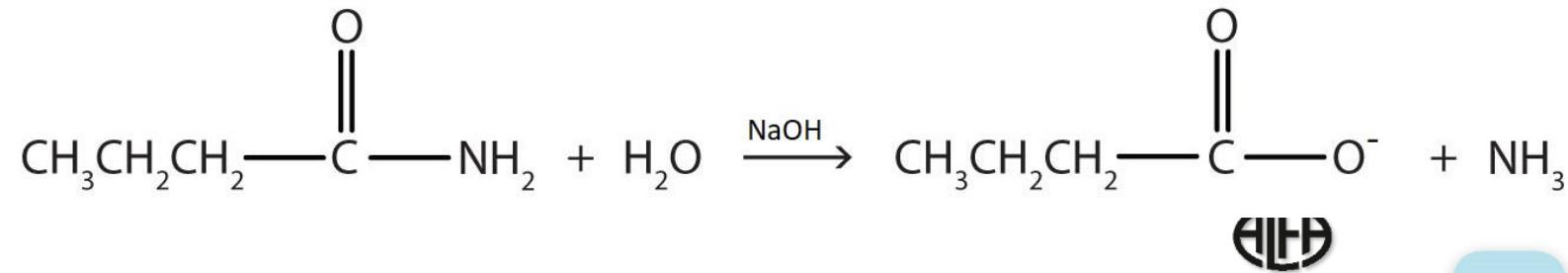

Svojstva amida

- amfoterni spojevi
- hidrolizom u **kiselom mediju** daju **karboksilnu kiselinu** i amonijak

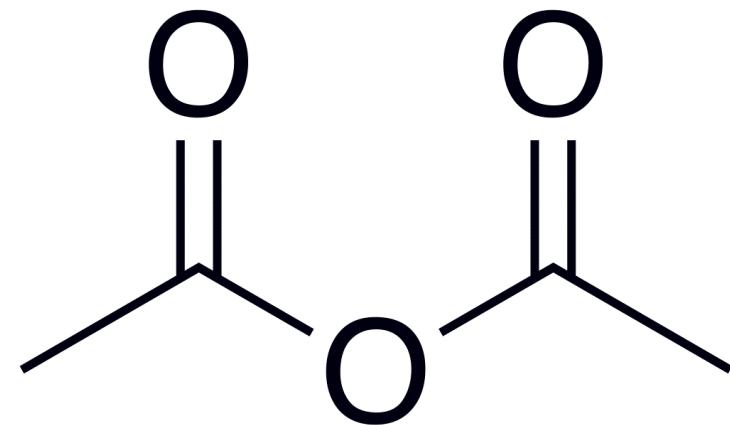
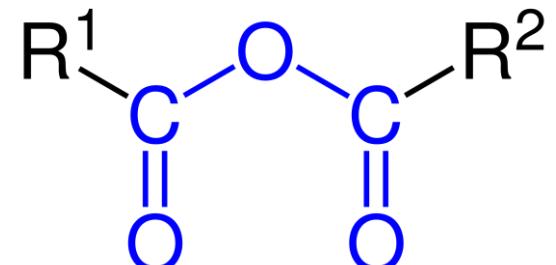

- a hidrolizom u **lužnatom mediju** odgovarajuću **sol** i amonijak

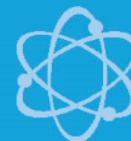

Anhidridi karboksilnih kiselina

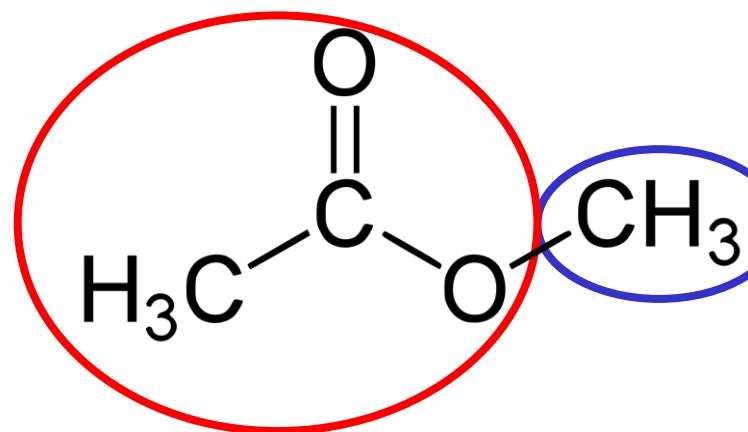
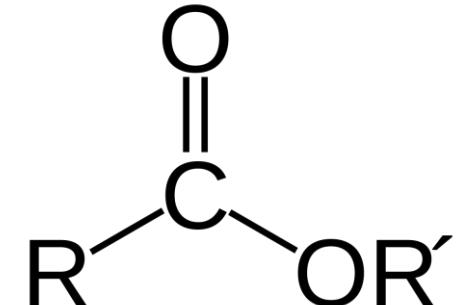
anhidrid octene kiseline
acetanhydrid

Esteri

- nazivaju se prema kiselini i alkoholu iz kojih su dobiveni
- IUPAC pravila:

- 1) prvo se označava ime **alkil grupe** alkohola
- 2) zatim slijedi ime kiseline, s tim što se umjesto nastavka **-ska** za kiselinu, stavlja nastavak **-oat**

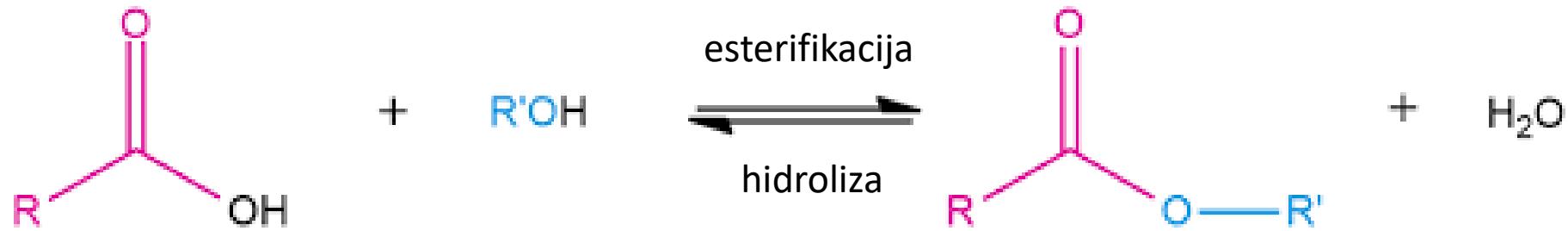

metil-**etanoat**

Esterifikacija

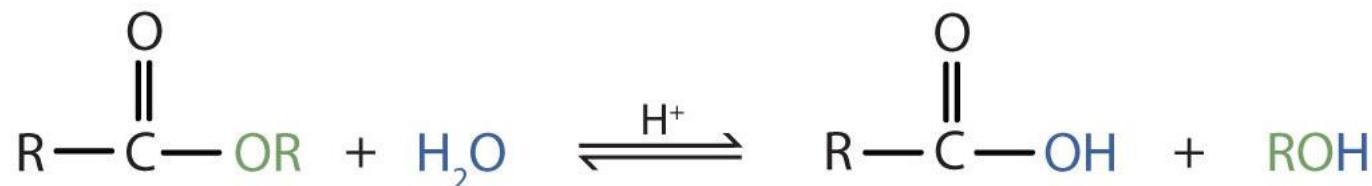
- reakcija karboksilne kiseline i alkohola kojom nastaju ester i voda

Hidroliza

- reakcija estera i vode u kojoj nastaju alkohol i kiselina
- **kisela hidroliza** – nastaju karboksilna kiselina i alkohol

- **bazna hidroliza** – nastaju karboksilatni ion i alkohol (**saponifikacija**)

